

Esther

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Långsiktig utvecklingsplan för kunskapsstyrningssystemet

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Underlagsdelar till grund för utvecklingsplan och finansieringsram

1. Underlagsrapport – Utveckling av nationellt system för kunskapsstyrning 2023-2027

- genomlysning av kunskapsstyrningssystemet framväxt och nuläge i relation till tidigare fattat inriktningsbeslut – slutsatser rörande hur kunskapsstyrningssystemet kan bli tydligare och mer transparent samt utvecklas för ökad måluppfyllelse – SKS AU, med stöd av Lumell Associates

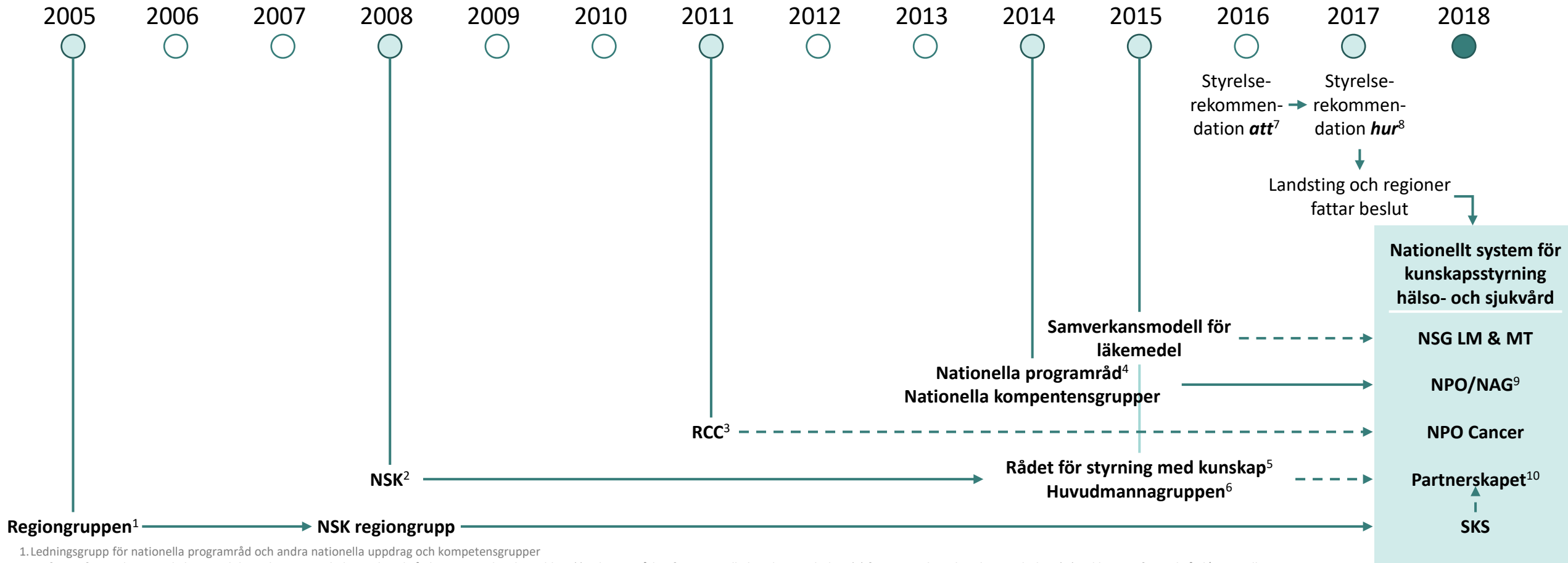
2. Kunskap (s)om styrmedel - Organisationsteoretisk genomlysning

- analys av rollen för Nationellt System för Kunskapsstyrning i utvecklingen av hälso- och sjukvårdssystemet - framåtsyftande utvecklingsförslag – Leading Healthcare

3. Nationellt gemensamma samverkansdelar - långsiktiga nationellt gemensamma stödstrukturer

- nationell samverkan och samordning med stöd av SKR - verksamhet och funktioner som är effektivare och mer ändamålsenligt att göra gemensamt än var och en för sig.
- förslag på färdplaner på fem års sikt arbetas fram, med koppling till den övergripande utvecklingsinriktning som rekommenderas samt som underlag till förslag om finansieringsram för 2023-2027. Beslut om budgetram 2023 behöver dock fattas i ett första steg.

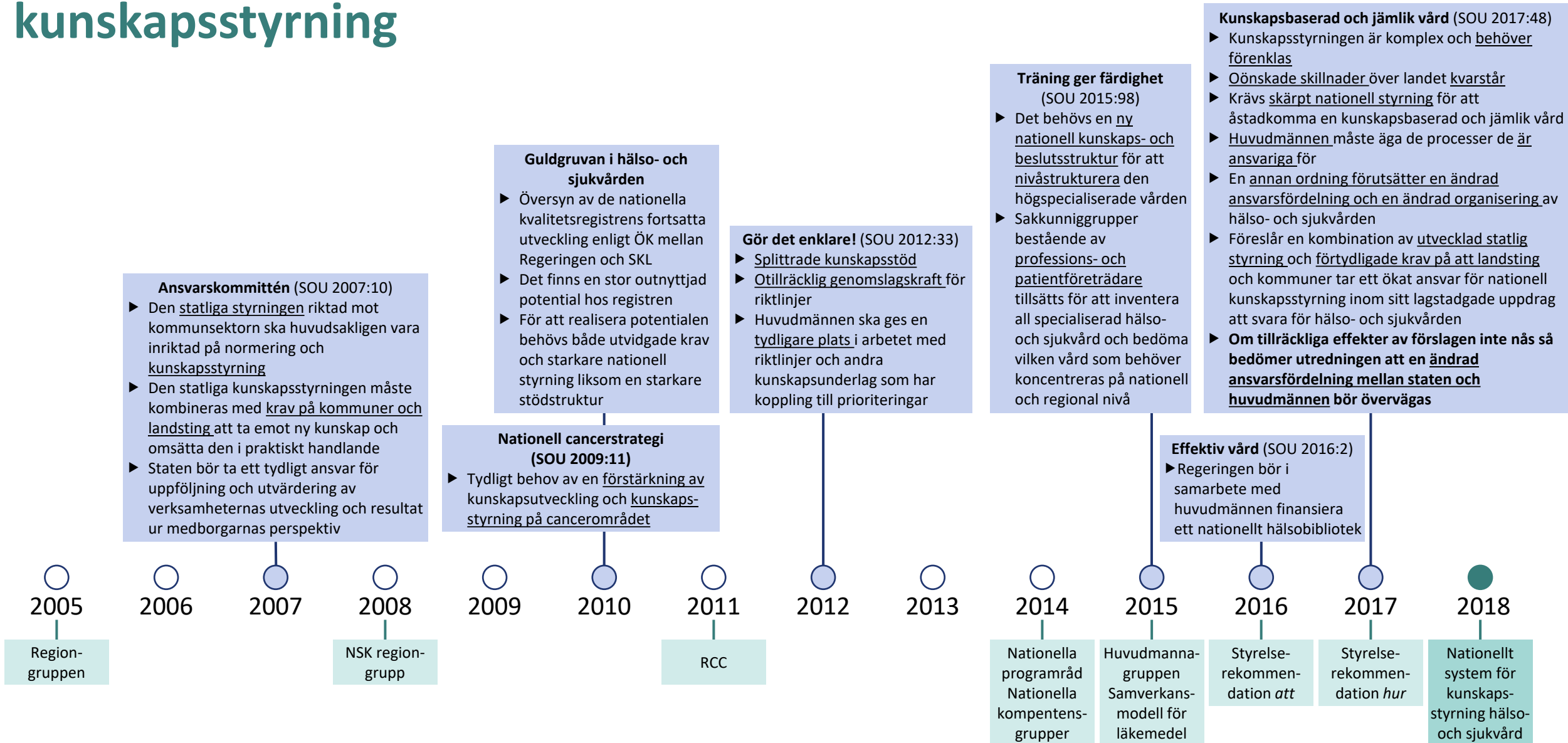
Några nyckelhändelser i framväxten av Nationellt system för kunskapsstyrning de senaste femton åren

1. Ledningsgrupp för nationella programråd och andra nationella uppdrag och kompetensgrupper
 2. Ett forum för statliga myndigheter och huvudmän inom hälso- och sjukvården. Samverkan kring bl.a. (i) val av områden för nationella kunskapsunderlag, (ii) framtagande av kunskapsunderlag, (iii) indikatorer för god vård/nationella register
 3. RCC bildas för att utgöra landstingens kunskapsorganisation inom cancerområdet och ha en samordnande roll när det gäller sjukvårdsregionens kunskapsstyrning inom cancerområdet (baserat på förslag i En nationell cancerstrategi för framtiden). Regeringen har avsatt medel för att stimulera inrättandet av sex RCC sedan år 2010.
 4. Mellan 2014 och 2016 bildas 11 programråd. Först ut var för diabetes, stroke och astma/KOL 2014 Programrådets uppdrag är att samverka nationellt för att sprida och tillämpa kunskapsstöd i vården.
 5. Rådet för styrning med kunskap bildas 1 juli 2015 bestående av nio myndigheter.
 6. Huvudmannagruppen bildas samtidigt som Rådet bestående av 10 kommun- och 6 regionrepresentanter + Socialstyrelsens GD som ordförande
 7. 10 juni 2016 beslut i SKL:s styrelse att rekommendera landsting och regioner att delta i och stödja en sammanhållen struktur – inkl. finansiering för nationellt gemensamma komponenter + tillsätta en interimistisk styrgrupp för att leda förberedelsearbetet
 8. 12 maj 2017 beslut i SKL:s styrelse att rekommendera landsting och regioner att etablera en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning
 9. Programrådets uppdrag motsvarade till stor del dagens Nationella programområdens och nivåindelningen dagens Nationella Arbetsgrupper. Programråden drevs med sjukvårdsregionalt värdskap.
 10. En långsiktig samverkan på nationell nivå i frågor som rör kunskapsstyrning på hälso- och sjukvårdsområdet. I partnerskapet ingår sex av myndigheterna i Rådet : Socialstyrelsen, Läkemedelsverket, SBU, TLV, eHälsomyndigheten och FoHM tillsammans med SKS.

Parallellt har staten i flera utredningar drivit på för en ökad nationell kunskapsstyrning

Kunskapsstyrning

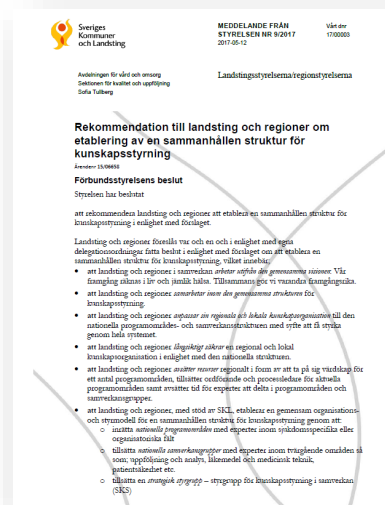
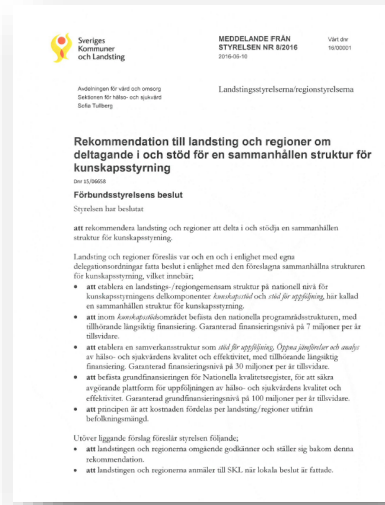

* I ett samarbete mellan SKL och Socialstyrelse publiceras 2006 den första öppna jämförelsen av hälso- och sjukvården. 2015 tar Socialstyrelsen över ansvaret för publicering och utveckling av den samlade rapporten på egen hand

Regionernas beslut i korthet

Beslut att:

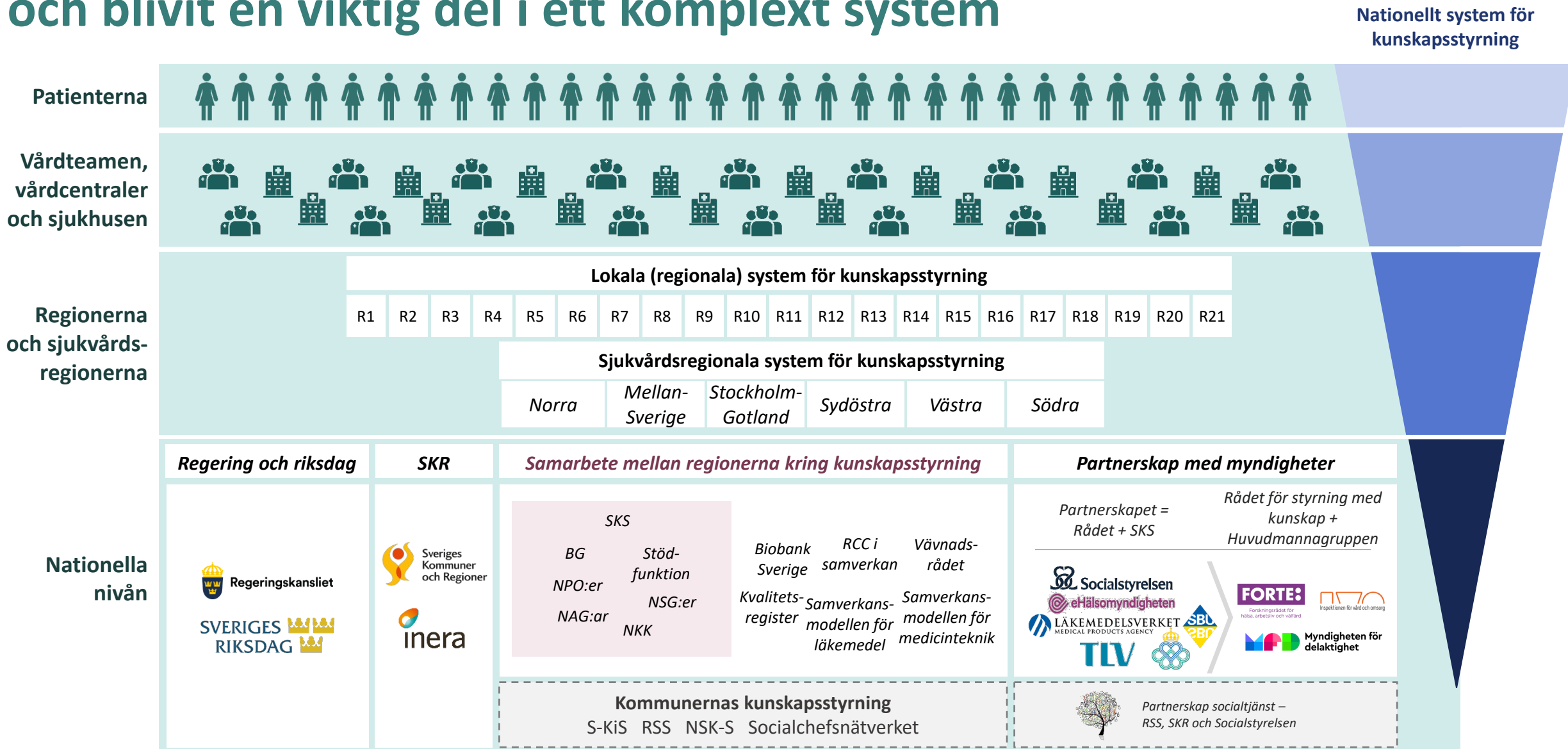
- Arbeta utifrån den gemensamma visionen
- Samarbeta inom den gemensamma strukturen för kunskapsstyrning
- Anpassa sin regionala och lokala kunskapsorganisation till den nationella programområdes- och samverkansstrukturen
- Långsiktigt säkra en regional och lokal kunskapsorganisation
- Avsätta resurser regionalt
 - värdskap för programområden, ordförandeskap, processledare
 - experter i nationella programområden (NPO), nationella arbetsgrupper (NAG) och nationella samverkansgrupper (NSG)

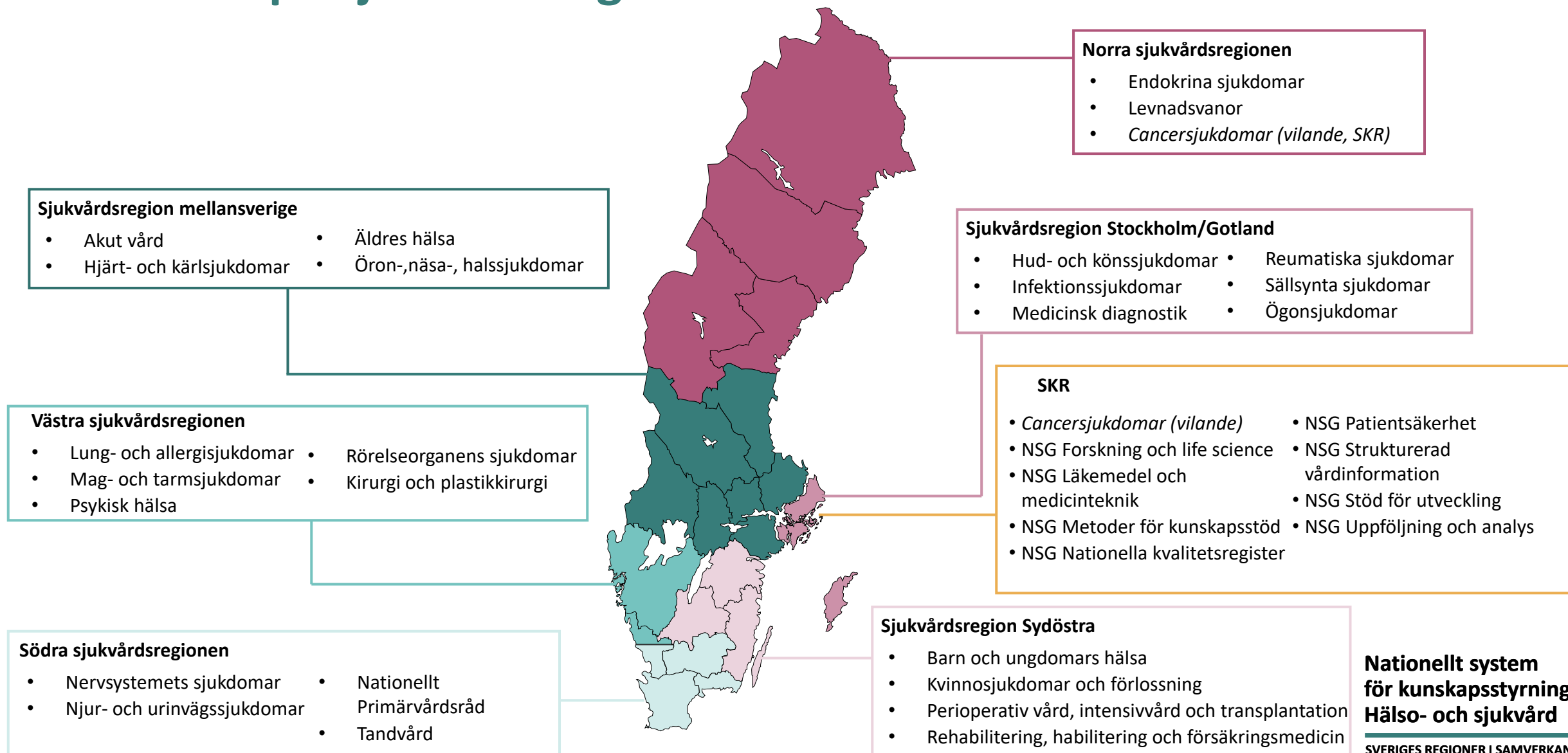
Nationellt system för kunskapsstyrning Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

På fyra år har den nya strukturen för kunskapsstyrning etablerats och blivit en viktig del i ett komplext system

Totalt har 26 programområden och 8 samverkansgrupper bildats med värdskap i sjukvårdsregioner eller hos SKR

Partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården har skapat förutsättningar för samordning med myndigheter

Intention

Syfte och mål med partnerskapet är att

- bidra till ökad samverkan, dialog och samordning av initiativ som kan bidra till behovsanpassad utveckling och implementering av kunskapsstöd
- bidra till att resurserna i hälso- och sjukvården ska användas på bästa sätt och att bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje patientmöte
- uppnå en effektiv och jämlik hälso- och sjukvård med hög kvalitet

Struktur

- Styrgrupp och samordningsgrupp med representation från alla parter och roterande ordförandeskap
- Strategisk styrgrupp som beslutar om prioriterade sakområden och processer och tillsätter samordningsgrupp
- Samordningsgrupp som identifierar behov, föreslår och prioriterar insatser och samordnar vem som gör vad för att kunskapsstyrningen ska vara ändamålsenlig
- Gemensamt kansli som planerar, förbereder och dokumenterar möten i styr- och samordningsgruppen

Aktiva i partnerskapet

8

möten

3

prioriterade
samverkans-
områden

”Det har etablerats en struktur och innehåll i samverkan med myndigheterna som inte funnits tidigare och den fungerar bra”

NSG-ledamot

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

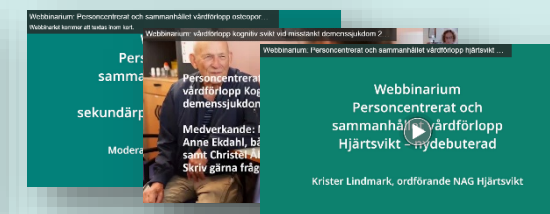
Not: Antal genomförda möten och prioriterade samverkansområden utgår från senast rapporterade uppgifter, år 2020; Pågående prioriterade samverkansområden innebär att Partnerskapet kommer att prioritera området långsiktigt och följa arbetet under partnerskapsdialoger

Strukturer för erfarenhetsutbyte och lärande har etablerats

Nationella konferenser

Lärandeträffar och webinarier

Processledarmöten och nätverk tvärs NPO

Processledarmöten som ger stöd vid utveckling av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp

Möjligheter till nätverk tvärs NPO där deltagare kan utbyta erfarenheter och lärdomar

Nyhetsbrev och hemsidan

Nationellt system för kunskapsstyrning Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Patientmedverkan

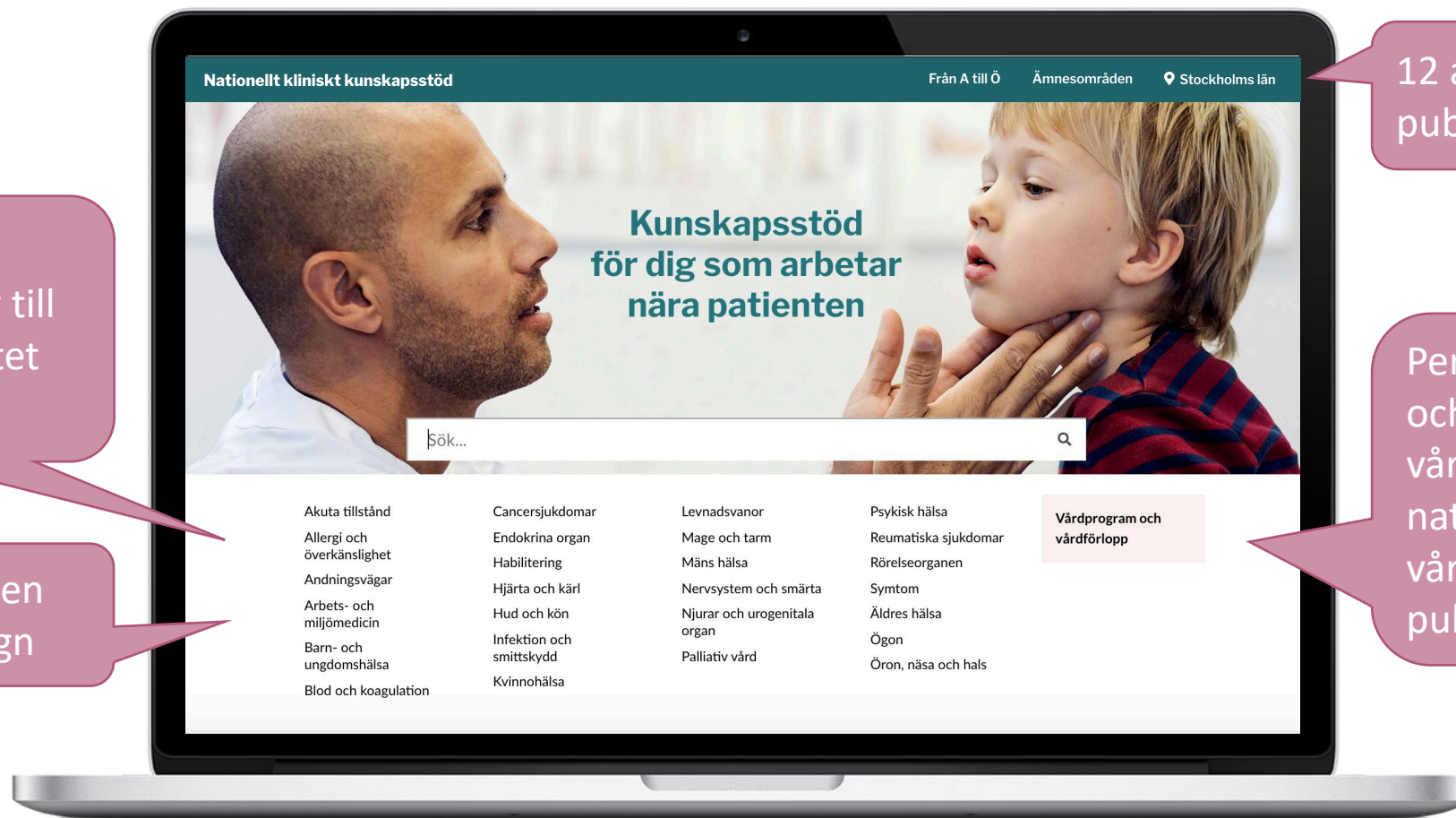
Syftet är att stärka det centrala målet om att tillvarata patienters, brukares och närståendes erfarenheter och kunskap för att utveckla och förbättra hälso- och sjukvården.

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Nationellt kliniskt kunskapsstöd

bästa möjliga tillgängliga kunskap vid varje patientmöte

300 nationella rekommendationer till stöd för patientmötet i primärvård

Innehållet i databasen hämtas en gång/dygn

12 av 21 regioner publicerar tillägg

Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp och nationella vårdprogram publiceras som pdf

Nationellt system för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

VARJE DAG RÄKNAS!

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Vårdförlopp – jämlik och effektiv vård med god kvalitet

- Ska **utgå** från både **individens** och **vårdens perspektiv, vetenskap** och beprövad erfarenhet samt utgår från nationella vårdprogram och andra nationella kunskapsdokument.
- Tydliggör individens och vårdens **gemensamma ansvar** för att söka, stärka och ta tillvara individens egen förmåga och vilja.
- Använder **gemensamma begrepp** för att möjliggöra införande i olika vårdinformationsmiljöer.
- **Följs upp** utifrån mål som utgår ifrån god vård och som stimulerar och mäter kontinuerlig förbättring.

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVRIGES REGIONER I SAMVERKAN

Sju vårdförlopp har genomgått remissrunda våren 2020

Vårdförlopp	Omfattning av vårdförlopp
▶ Höftledsartros	Misstanke om höftledsartros, eller vid försämring av tidigare känd höftledsartros och avslutas vid acceptabel funktions- och smärtsituation, eller remiss för ortopedisk bedömning.
▶ Kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL)	Misstanke om KOL och avslutas när en skriftlig behandlingsplan upprättats tillsammans med patienten och ett första uppföljningsbesök har genomförts.
▶ Kritisk ischemi	Välgrundad misstanke om kritisk benischemi till uppföljning efter behandling.
▶ Reumatoid artrit	Välgrundad misstanke om reumatoid artrit och avslutas när patienten har levt ett år med diagnosen.
▶ Schizofreni (förstagångsinsjuknande)	Misstanke om psykos till första årsuppföljning vid förstagångsinsjuknande i schizofreni och liknande tillstånd.
▶ Sepsis	Välgrundad misstanke om sepsis med organdysfunktion hos vuxna på akutmottagning och avslutas vid uppföljning efter sepsisvård.
▶ Stroke och TIA	Misstanke om stroke och avslutas inför utskrivning av patient från strokeenhet.

Vårdregioner: ▶ Uppsala Örebro ▶ Stockholm/Gotland ▶ SKR ▶ Syd ▶ Väst

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Godkända

- Höftledsartros-prim.vård*
- Reumatoid artrit*
- Stroke och TIA*
- KOL*
- Schizofreni*
- Kritisk benischemi
- Osteoporos
- Hjärtsvikt
- Kogn.svikt vid demens
- Sepsis*
- Rehabilitering (generiskt)

Under framtagande

- Diabetes med hög risk för fotsår
- Epilepsi
- Höftledsartros-proteskir. 2*
- Inflammatorisk tarmsjukdom
- Grav hörselnedsättning
- Jättecellsartrit
- Knäledsartros
- Långvarig icke-malign smärta
- Matallergi
- Obstruktiv sömnapné vuxna
- KOL 2*
- Palliativ vård
- Schizofreni 2*
- Självskadebeteende
- Stroke och TIA 2*
- Svårläkta sår
- Sömnelaterad andningsstörning och obstruktiv sömnapné
- Traumatisk hjärnskada
- Varicer och venösa bensår
- Ångest och depression
- Levnadsvanor (generiskt)

Under uppdatering efter remiss

- Reumatoid artrit 2*

Under uppstart

- Ryggsmärta
- Sekundär prevention vid perifer arteriell sjukdom
- Sepsis 2*

28 vårdförlopp i olika faser och 2 generiska modeller

* Dessa 6 vårdförlopp vidareutvecklas med en del 2

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVRIGES REGIONER I SAMVERKAN

Regionerna har tillsammans tagit fram ett stort antal olika kunskapsstöd inom Nationellt system för kunskapsstyrning

11

Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp

- Elva godkända personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp
- Ett femtontal ytterligare vårdförlopp är påbörjade eller på remiss
- Tidigare godkända vårdförlopp vidareutvecklas kontinuerligt

30

Standardiserade vårdförlopp

- Drygt 118 000 patienter utreddes under 2020 inom de olika vårdförloppen

2

Nationella vårdprogram

- Två godkända nationella vårdprogram:
 - Distal radiusfraktur
 - Kronisk njursjukdom
- Ytterligare två på remiss
- Tidigare godkända vårdprogram vidareutvecklas kontinuerligt

45

Nationella vårdprogram inom Cancer

- Utöver detta pågår arbete med ytterligare fyra nationella vårdprogram som snart ska publiceras

5

Vård- och insatsprogram

- 5 vård- och insatsprogram inom psykisk hälsa:
 - ADHD
 - Depression och ångestsyndrom
 - Missbruk och beroende
 - Schizofreni och likande tillstånd
 - Självskadebeteende

~300

Primärvårdsrekommendationer

- 300 publicerade primärvårdsrekommendationer
- Ett 70-tal ytterligare primärvårdsrekommendationer under revidering
- Ett flertal rekommendationer inom den specialiserad vården

Övrigt

- Vårdriktlinjer
- Covid-stöd
- Rekommendationer för vårdens medarbetare och verksamhetsledning
- Verktyg för NPO:ers patientsäkerhetsarbete
- Kunskapsrapporter
- Kartläggningar
- Kvalitetsregister
- Kunskapsunderlag
- Samordning och utbildning på vävnadsrådets område

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Exempel på utmaningar som NPO:erna arbetar med 2021

- **Diabetes:** Det finns förbättringsbehov avseende patienters komplikationer på fötter och ögon, kunskap om regionala skillnader i läkemedelsbehandling, samt avsaknad av kunskapsstöd för graviditetsdiabetes.
- **Hypertyreos:** Skillnader och variationer i diagnostisering samt val av behandling vilket kan ses framför allt i antal genomförda operationer. Närmare 3 000 individer insjuknar varje år och det saknas ett nationellt kunskapsstöd för området.
- **Kognitiv svikt:** Det är stora skillnader i landet när det gäller vilka utredningsmetoder som används, i vilken utsträckning läkemedel förskrivs samt vilka insatser kommunerna erbjuder till personer med demenssjukdom. Personens födelseland tycks också påverka vilka insatser som ges.
- **KOL:** Socioekonomiskt utsatta grupper är överrepresenterade när det gäller förekomst och allvarlig sjukdomsutveckling vid KOL. Behovet av en mer jämlik vård är stort. Arbete kvarstår avseende bland annat interprofessionell samverkan, patientutbildning, uppföljning av exacerbationer och rehabiliteringsinsatser.
- **Obstruktiv sömnapné:** Potentiellt allvarlig åkomma med omfattande samsjuklighet i framförallt hjärt-kärlsjukdom. Därtill ökad olycksfallsrisk i trafik och arbete. Stora regionala skillnader i vårdtillgänglighet, diagnostik och behandlingsstrategier. Avsaknad av nationella riktlinjer för behandling.
- **Okontrollerad kariessjukdom:** 2017 hade ca 30 procent av patienterna fått någon operativ åtgärd på grund av karies medan betydligt färre patienter får sjukdomsbehandling. Beteendemedicinsk behandling används sällan. Kunskapen om vilken sjukdomsbehandling som ges är ofullständig.
- **Palliativ vård:** Den palliativa vården är ojämlig såväl geografiskt som diagnos- och åldersmässigt. Det finns bristande följsamhet till evidens och beprövad erfarenhet. Det finns också omotiverade skillnader i vård och behandling. Brister finns också ur ett patient- och närståendeperspektiv
- **Patienter behandlade för huvud- halscancer:** Många patienter lever med sviter efter behandling. Patientgruppen har specifika rehabiliteringsbehov och för individen innebär det ofta ett stort lidande, både fysiskt och psykiskt. Området är eftersatt. Det finns en bristande kunskap om hur patientgruppen kan ges bästa möjliga rehabilitering.
- **Svår allergisk rinokonjunktivit (pollenallergi):** För 200 000 personer bedöms tillgänglig symtomdämpande medicinering vara otillräcklig. En bråkdel av de som därför behöver allergen immunterapi idag kan få det. Det främsta skälet är den bristfälliga och ojämnt fördelade tillgången till kompetens inom området allergologi. Då tablettbehandling nu blivit tillgänglig ses möjlighet att korrigera skevheterna, förutsatt att fortsatt säker och effektiv vård kan bedrivas med adekvata kunskapsstöd.
- **Vaccinationer inom reumatologin.** Vaccinationer av patienter med reumatisk sjukdom, och då i första hand vaccinering mot lunginflammation orsakad av pneumokocker, är inte jämlik och rättvis över landet. Olika principer för kostnader och rekommendationer råder inom landets olika regioner.

Kunskapsstyrningssystemets vision och målbild

Vision

Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa

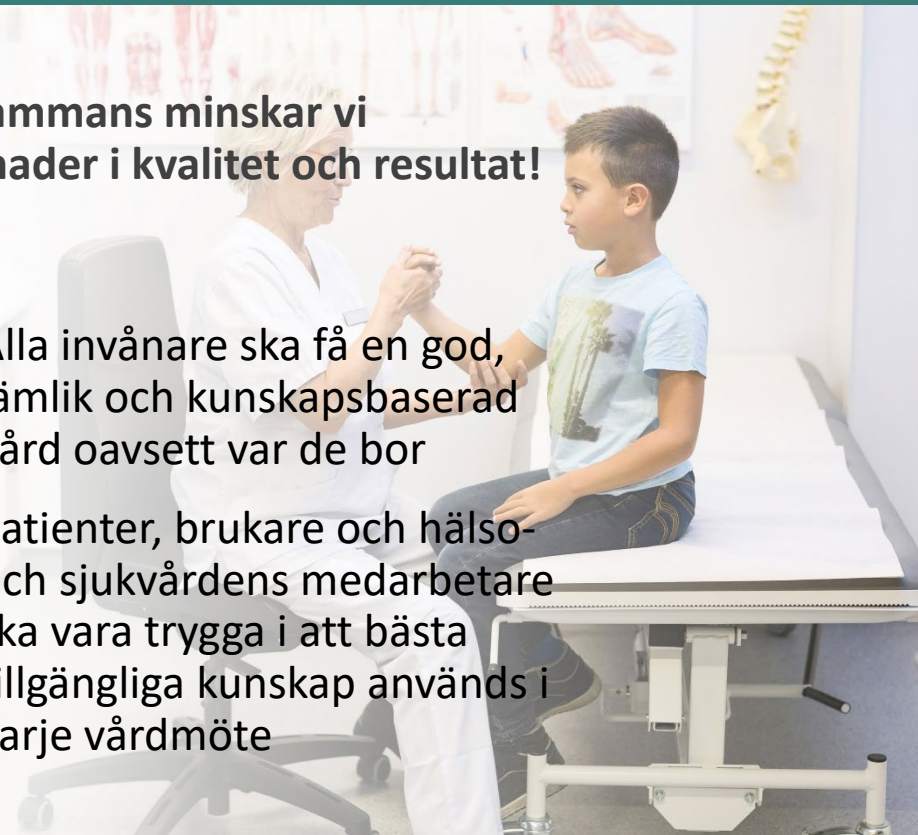
Tillsammans gör vi varandra framgångsrika!

Målbild

Tillsammans minskar vi skillnader i kvalitet och resultat!

- Alla invånare ska få en god, jämlik och kunskapsbaserad vård oavsett var de bor
- Patienter, brukare och hälso- och sjukvårdens medarbetare ska vara trygga i att bästa tillgängliga kunskap används i varje vårdmöte

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Målbild – kunskapsstyrning i praktiken

- Vi **använder** den bästa tillgängliga **kunskap** som finns i varje möte
- Mötet **följs upp och analyseras** både på individnivå och på gruppnivå
- **Ny kunskap** kan snabbt omsättas, och ny kunskap genereras och systematiseras
- Identifiera och prioritera **förbättringsområden** tillsammans med patienten är en del av vardagen
- Det är **enkelt** att jobba kunskapsbaserat

Målområden – God vård

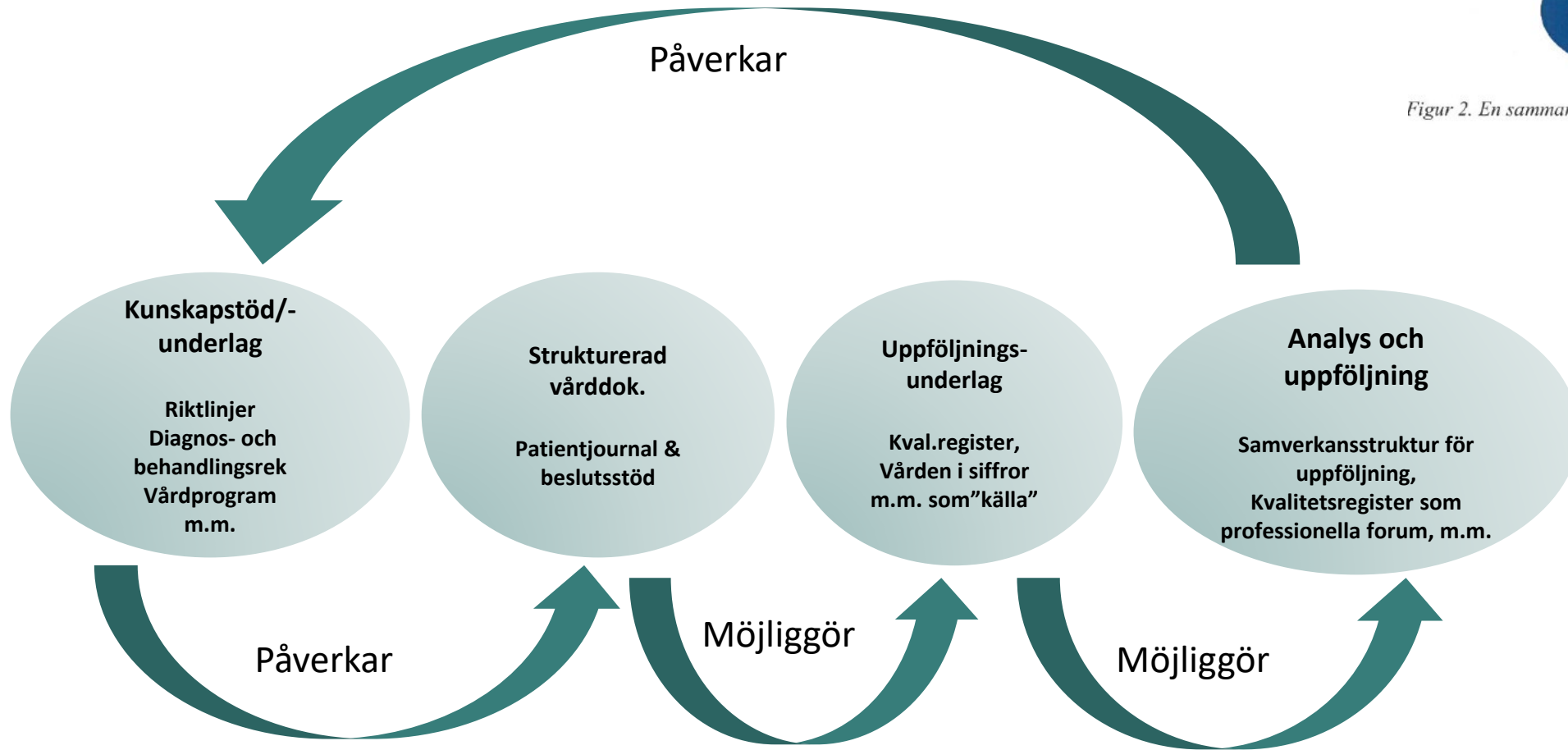
- Kunskapsbaserad
- Säker
- Individanpassad
- Jämlik
- Tillgänglig
- Effektiv

God vård, enligt Socialstyrelsen

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

”Kunskapsstyrningsloopen” – nationellt gemensamt arbete

Figur 2. En sammanhållen struktur för kunskapsstyrning i samverkan.

Implementering,
lärande och ständiga
förbättringar

Data, kunskap och
strukturer för
uppföljning,
lärande,
kvalitetsutveckling,
förbättring,
forskning samt
ledning.

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Ny samverkansgrupp för data och analys

Syfte

- Att kraftsamla och stärka arbetet kring uppföljning, analys och kvalitetsregister inom hälso- och sjukvården
- Att säkra helhetssyn, strategisk inriktning, taktisk förflyttning och prioritering
- Att utveckla ett mer modernt, sammanhållet och integrerat uppföljningssystem – möta upp mot ökat tryck på tillgång till relevanta, snabba och stora datamängder
- Att säkra en bred helhetssyn på hur vårddatainsamlingar, kvalitetsregister och hälsodataregister motsvarar aktuella behov – och hur dessa informationsförsörjs
- Att nå ut med tydliga budskap och önskvärd strategi från regioner i samverkan - med syfte att skapa styrka genom hela systemet och gå i takt där det behövs, samt för att gå i takt med initiativ från staten

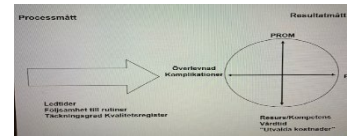
Shared Baseline “Lean” protocols (bundles)

1. **Identify a high-priority clinical process** (key process analysis)
2. **Build an evidence-based best practice protocol**
(always imperfect: poor evidence, unreliable consensus)
3. **Blend it into clinical workflow** (= clinical decision support; don't rely on human memory; make "best care" the lowest energy state, default choice that happens automatically unless someone must modify)
4. **Embed data systems to track (1) protocol variations and (2) short and long term patient results** (intermediate and final clinical, cost, and satisfaction outcomes)
5. **Demand that clinicians vary based on patient need**
6. **Feed those data back** (variations, outcomes) **in a Lean Learning Loop** - constantly update and improve the protocol

NPO, RPO; LPO

Verksamhetsutveckling
<https://kunskapsstyrningvard.se/verksamhetsutveckling/omverksamhetsutvecklingattnadivill.1831.html>

värdekompass

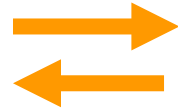
personcentrerad

Dashboards
värdekompass

Samskapande

Aktiv patient

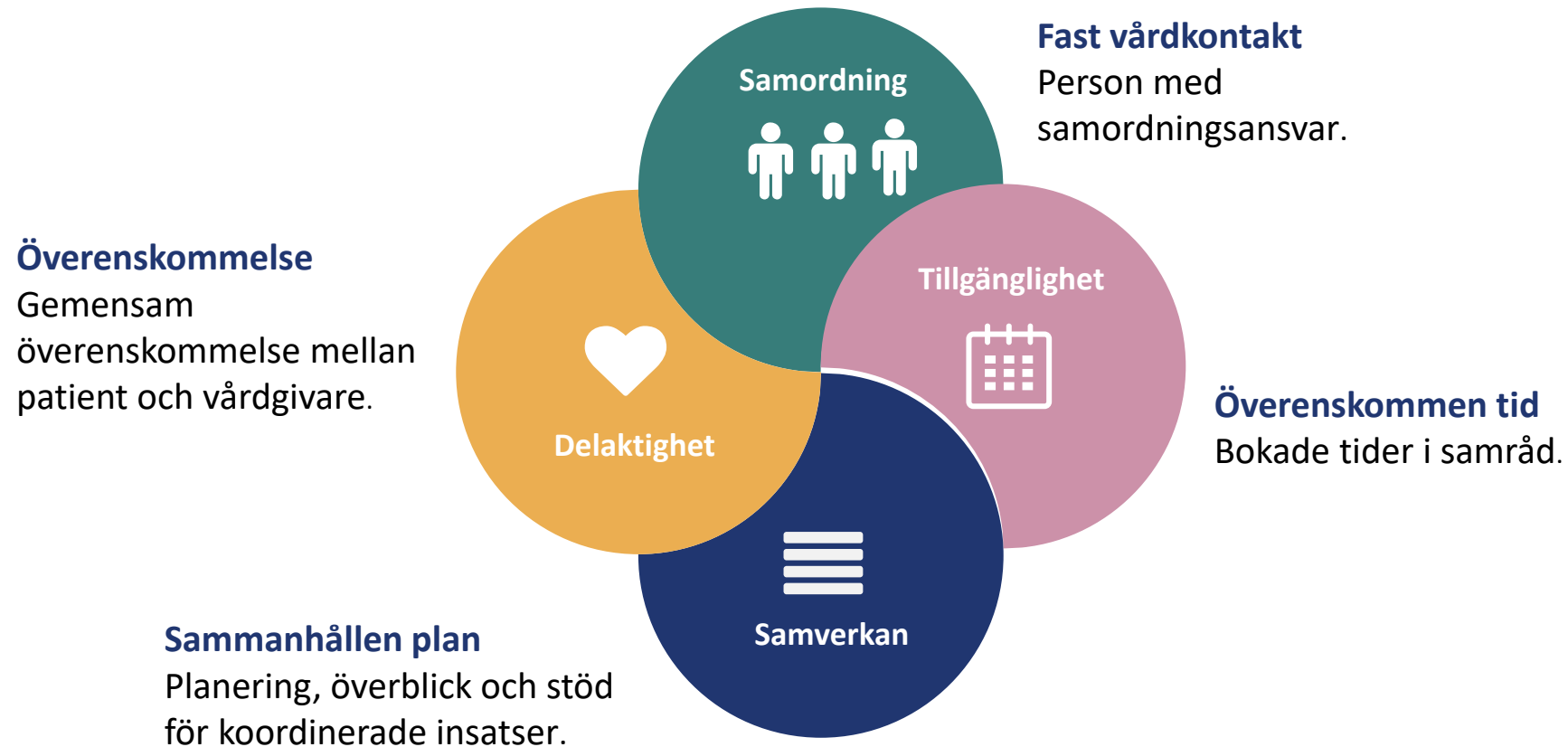

Väl förberett team

Tillsammans gör vi varandra framgångsrika!

Patientkontrakt för ökad delaktighet och bättre vård

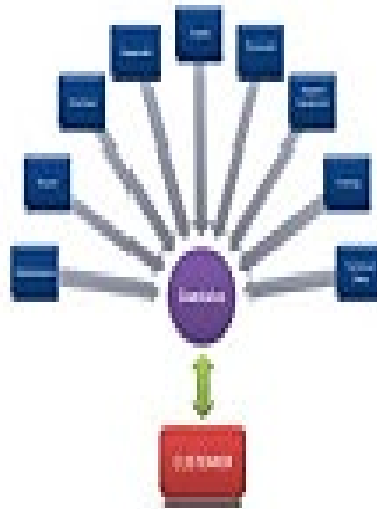
Gemensam värdegrund och samverkan är en förutsättning

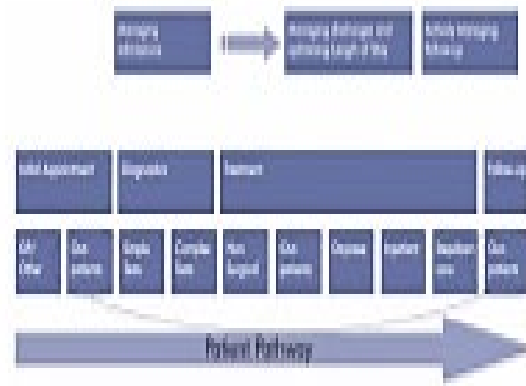
**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVRIGES REGIONER I SAMVERKAN

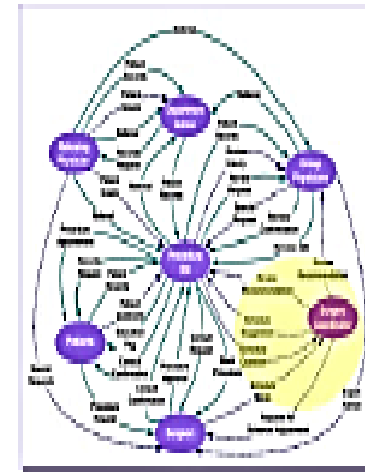
Arbetsätt förnyas

Konsultation

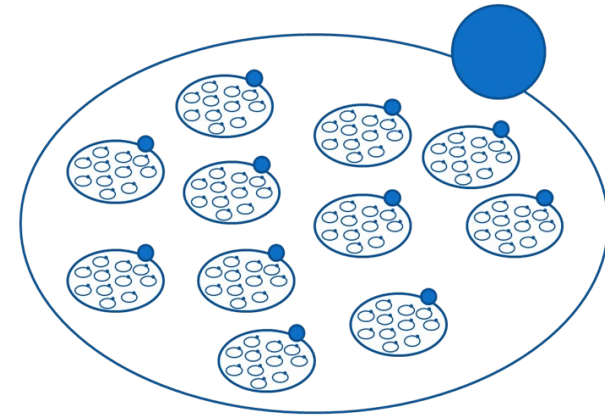
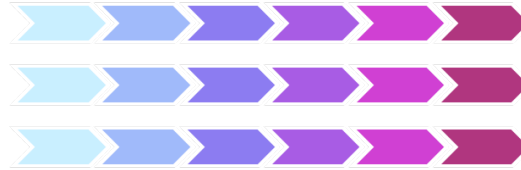
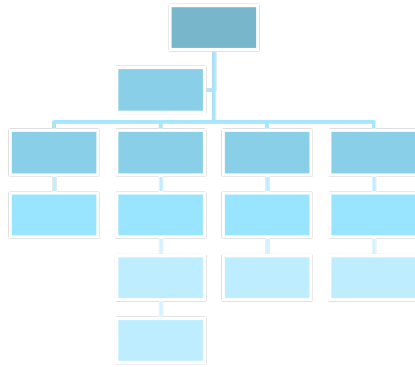
Värdekedja

Nätverk

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Trots utvecklingen har det skett få förändringar i modernt management

Fayol 1841-1925 Business administration
Taylor 1856-1915 Scientific management
Weber 1864-1920 Bureaucracy

- STABILITET SOM MÅL
- ANALYS GENOM REDUKTION
- LETAT ORSAK-VERKAN SAMBAND MELLAN DELAR

A P
S D

ANGREPPSSÄTT FÖR ATT LEDA KOMPLEXA ADAPTIVA SYSTEM

Visioning
Tension
Attractions
Simple rules
Experimentation and reflection
Chunking
Feedback

- Ordning & reda
- Specialisering & expertkompetens
- ("enkla hörnet")

- Kundorientering
- Mäta & följa upp
- Förbättring & optimering

- Enkla regler & attraktorer
- Experiment & chunks
- Självorganisering

Människor handlar utifrån sin
förståelse av verkligheten

Den ökade självständigheten leder till nya frågor

1. Kraven på **kompetens** ökar i vardagsarbetet
2. Organisationerna blir beroende av att medarbetarna verkligen **förstår** sina arbetsuppgifter
3. Ledarnas möjligheter att utveckla är helt beroende av medarbetarnas möjligheter att **utveckla sin förståelse**

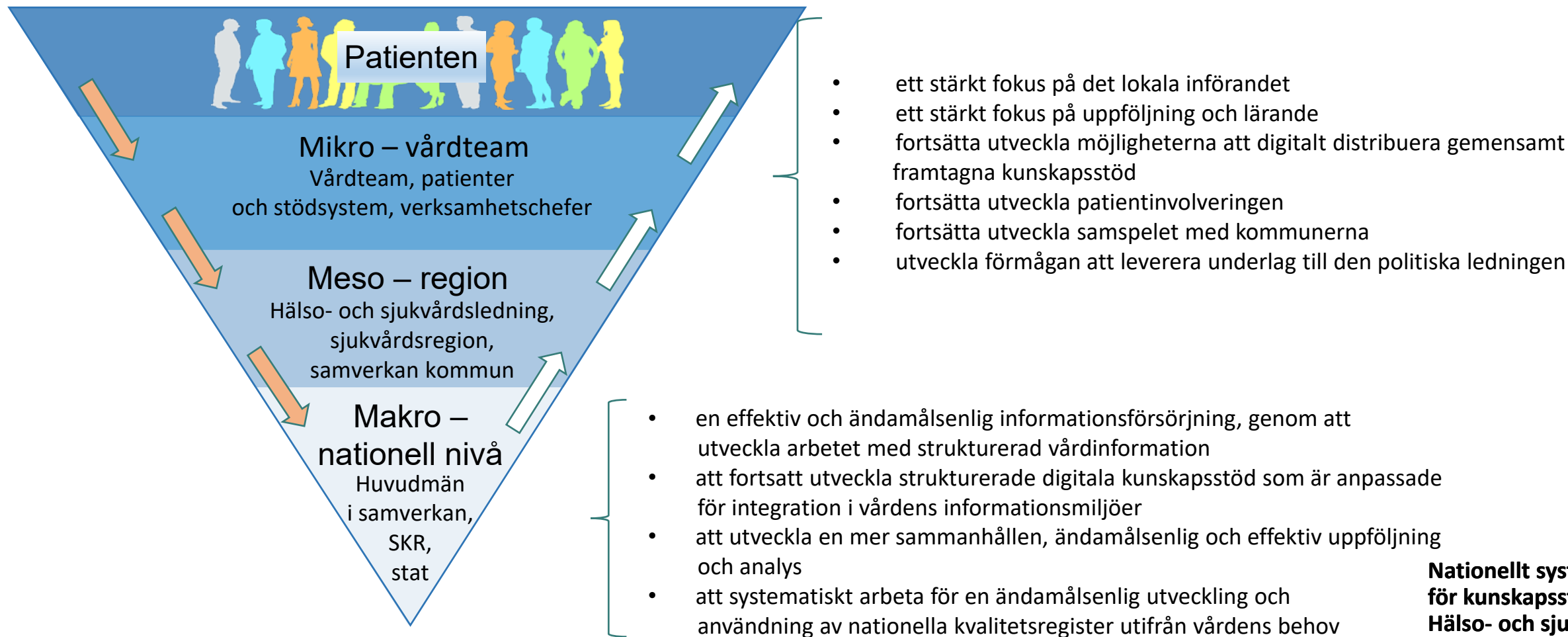
Enkla regler

1. Bäst för Esther
2. Ta ansvar för ert steg, ge feedback till steget före och underlätta för steget efter
3. Vi gör det tillsammans

Att samverka fortsatt utgår från;

- den gemensamma visionen: *Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa. Tillsammans gör vi varandra framgångsrika.*
- det övergripande målet om *god vård*, det vill säga att kunskapsstyrningen ska leda till en mer kunskapsbaserad, säker, personcentrerad, jämlik, tillgänglig och effektiv vård.
- ursprungsrekommendationen, och inriktningsbeslutet, från SKR:s förbundsstyrelse år 2017

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

A photograph of two women from behind, embracing each other on a beach. They are looking out at a vast, calm ocean under a soft, overcast sky. The woman on the left has her arm around the shoulder of the woman on the right. The woman on the right is wearing a grey and white patterned sweater. The overall mood is peaceful and supportive.

Vår framgång räknas
i liv och jämlik hälsa

Tillsammans gör vi varandra framgångsrika!

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN